

A szellemi tulajdonjogok online érvényesítésének jogszerű keretei

Az Európai Unió tagállamain belül érzékelhető a bizonytalanság a szerzői jog online érvényesítéséhez kapcsolódó kérdésekben, amelyet jól mutat például a szögesen eltérő német és magyar bírósági gyakorlat is.

Németországban már több mint 10 éve tartó nagy port kavaró ügy az úgynevezett „Abmahnungsindustrie”, azaz felszólító levél üzletág néven elhíresült jelenség. A német sajtóban megjelent hírek szerint mostanra több mint 6 millió német fogyasztó kapott szerzői jog jogosultjainak nevében felszólító levelet, amelyben a fogyasztót a szerzői jog jogosultja arról tájékoztatta: tudomására jutott, hogy a fogyasztó jogosulatlanul tekintett meg az interneten szerzői jog által védett filmet, filmrészletet. Emiatt a szerzői jog jogosultja nevében eljáró cégek, ügyvédi irodák 1000 euróig terjedő összeg megfizetésére szólították fel az érintetteket.

Az ügy háttérében az a gyakorlat áll, hogy egyes szerzői jog tulajdonosok Németországban internetes tevékenység, streaming, letöltések vizsgálatára kifejlesztett software segítségével összegyűjtik a felhasználók IP címeit, akik a jogellenes letöltésekkel gyanúsíthatóak, és beadvánnyal fordulnak a bírósághoz, hogy a bíróság kötelezze az internetszolgáltatókat, az IP címekhez tartozó személyes adatok (nevek és lakcímek) kiadására.

A fenti gyakorlat több jogi szempontból is érdekes kérdéseket vet fel. Egyrészt az Európai Unió Általános Adatvédelmi Rendelete (GDPR) alapján az IP cím személyes adat, amely megfelelő jogalap meglétéhez köti az IP címek rögzítését. Továbbá az ezekhez kapcsolható személyes adatok csak az előfizető kilétére adnak választ és nem a jogsértő személyére. És végül, de nem utolsósorban, az IP címekhez kapcsolható érintettek magánszférához, személyes adatokhoz való jogát védi a GDPR mellett az Európai Unió Alapjogi Kartája is. Ezek a személyes adatok csak abban az esetben adhatóak át, ha a szerzői jogérvényesítés során szembenálló alapjogok közül van olyan a magánszférához való jognál erősebb alapjog, amelynek az érvényesítése érdekében az érintettek magánszférához való jogának a korlátozása szükséges és arányos.

Az ügy Magyarországon is felmerült, 2016-ban, amikor az Invitel ügyben hozott döntésében a Kúria rámutatott, hogy míg egyfelől a szerzői jog jogosultjainak egyéb eszközök is rendelkezésükre állnak a jogérvényesítés érdekében az IP címekhez kapcsolható érintettek megkeresésén túl, addig a szerzői jogot érvényesítő oldalán felmerül a megszerzett adatokból az érintettek személyiségére történő következtetés levonásának és a profilalkotásnak a lehetősége. Ebben a kontextusban viszont a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az internetszolgáltató nem adhatja át az IP címekhez tartozó személyes adatokat a szerzői jogot érvényesítő számára, ugyanis az érintettek magánszférához való jogának ilyen módon történő korlátozása sem a szükségesség, sem az arányosság követelményének nem tenne eleget.

Múlt év nyarán egy Belgiumból indult ügyben kerültek a fenti kérdések az Európai Bíróság elé. A Mircom döntés értelmében önmagában a személyes adatnak minősülő IP címek gyűjtése nem jogellenes, ahogyan elvi szintű tilalom abban a tekintetben sem áll fenn, hogy az azokhoz tartozó nevek, lakcímek átadására ne kötelezhetné a bíróság az internetszolgáltatót. Azonban erre kizárólag abban az esetben van lehetőség, ha a tagállami jog ezt kifejezetten lehetővé teszi és egyedi esetben a bíróság megfelelően mérlegeli az esetlegesen egymással szembenálló alapjogokat, azaz a magánszférához, személyes adatok védelméhez való jogot és a tulajdonjogot (szellemi tulajdonjogot). Abban a kérdésben ugyanakkor az Európai Bíróság a Mircom ügyben sem adott megfelelő támpontot a tagállami bíróságok számára, hogy

hogyan alkalmazandóak a GDPR szabályai, az online szellemi tulajdoni jogérvényesítéssel kapcsolatos hasonló ügyekben. Miután a GDPR egységes alkalmazása tekintetében az Európai Unió Adatvédelmi Testülete is jogosult iránymutatást adni, így az eltérő tagállami gyakorlatokra figyelemmel, egy ilyen iránymutatásra alighanem nagy szükség lenne.